

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра лісового та садово-паркового господарства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету лісового
господарства та екології

Анатолій ВИШНЕВСЬКИЙ

2026

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОРГАНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА У
МИСЛИВСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ»

Рівень вищої освіти: Другий (магістерський)

Галузь знань: Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина

Спеціальність: Н4 Лісове господарство

Освітня програма: Мисливське господарство

Розробники: Кратюк Олександр Леонідович, д.б.н., професор, професор
кафедри лісового та садово-паркового господарства

Інформація про викладача

Викладач (-і)	Кратюк Олександр Леонідович
Профайл викладача (-ів)	Кратюк Олександр Леонідович
Контактна інформація	oleksandr.kratiuk@polissiauniver.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	http://m.polissiauniver.edu.ua/course/view.php?id=4703
Консультації	Очні та онлайн консультації через Zoom, Telegram, Viber щовівторка з 13.00 до 17.00

Робоча програма навчальної дисципліни «Організація виробництва у
мисливському господарстві» затверджена на засіданні кафедри лісового та
садово-паркового господарства

Протокол від «31» серпня 2026 р. № 2
Завідувач кафедри

(підпис)

Юрій СІРУК

Погоджено із гарантом

освітньої програми Мисливське господарство

(підпис)

Олександр КРАТЮК

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету лісового
господарства та екології

Протокол від «31» серпня 2026 р. № 1

Голова НМК

(підпис)

Олександр КРАТЮК

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма	заочна форма
Загальна кількість кредитів – 4 годин -120 змістових модулів – 2	Галузь знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
	Спеціальність Н4 Лісове господарство	1-й	1-й
		Семестр	
		1-й	1-й
		Лекції	
	Рівень вищої освіти: <i>Другий (магістерський)</i>	16 год.	4 год
		Практичні	
		16 год.	6 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		88 год.	110 год.
		Форма підсумкового контролю:	
		екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Організація виробництва у мисливському господарстві» є формування у здобувачів вищої освіти системи теоретичних знань і практичних навичок щодо організації, планування, управління та оцінювання мисливсько-господарського виробництва, раціонального використання й відтворення мисливських ресурсів, організації екосистемних послуг, штучного розведення дичини та забезпечення еколого-економічної ефективності діяльності мисливських господарств.

Завданням навчальної дисципліни є формування у здобувачів знань про теоретичні засади організації виробництва, принципи мисливської політики та менеджменту, організаційно-правові форми ведення мисливського господарства, сучасні підходи до сталого розвитку галузі та європейський досвід; набуття практичних навичок щодо планування використання і відтворення мисливських ресурсів, організації їх обліку та охорони, розвитку екосистемних і туристичних послуг, організації штучного розведення дичини, ведення обліку та контролю витрат; оволодіння методами оцінювання еколого-економічної ефективності мисливсько-господарської діяльності, планування біотехнічних заходів та прийняття обґрунтованих управлінських рішень для

забезпечення раціонального природокористування, економічної ефективності та сталого розвитку мисливського господарства.

Передумовою вивчення дисципліни є володіння базовими знаннями з основ лісівництва, лісознавство, лісомисливського господарства, біології мисливських тварин та біотехнії.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких компетентностей:

а) інтегральної: *ІК. Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері лісового і мисливського господарства.*

б) загальної: (ЗК):

ЗК 1. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 5. Здатність розробляти проекти та управляти ними..

ЗК 6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

в) спеціальних (СК):

СК 1. Здатність критично осмислювати проблеми лісового господарства й дотичні міждисциплінарні проблеми та приймати ефективні рішення щодо їх вирішення.

СК 3. Здатність оцінювати регіональні особливості природно-кліматичних умов для організації ефективного лісового господарства, виконання лісами різнопланових функцій та збільшення площ лісів.

СК 4. Здатність розробляти та реалізовувати поточні та стратегічні плани розвитку підприємств лісової галузі, беручи до уваги ресурси, ризики, а також економічні, правові та екологічні аспекти.

СК 5. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі лісового господарства у широких або мультидисциплінарних контекстах

СК 7. Здатність розробляти, впроваджувати та оцінювати ефективність реалізації заходів з охорони, збереження та відтворення мисливських ресурсів.*

СК 8. Здатність забезпечувати багатоцільове використання мисливських угідь та сприяти наданню екосистемних послуг.*

СК 9. Здатність ефективно вирішувати комплекс складних організаційно-виробничих, лісівничих, рекреаційних та природоохоронних завдань пов'язаних з традиційними та альтернативними напрямками розвитку мисливського господарства.*

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері лісового господарства та є основою для оригінального мислення, забезпечення сталого розвитку та проведення досліджень.

ПРН 2. Вільно спілкуватись усно і письмово українською та іноземною мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій у сфері лісового господарства.

РН 3. Приймати ефективні рішення з питань лісового господарства, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати його розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень.

РН 5. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері лісового господарства та у ширших контекстах, забезпечувати якість, оцінювати ефективність і результативність діяльності.

РН 7. Розробляти та реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері лісового господарства з урахуванням доступних ресурсів та ризиків, а також економічних, правових та екологічних аспектів.

РН 9. Визначати критерії ефективності та обирати оптимальну стратегію ведення лісового господарства залежно від зовнішніх та внутрішніх умов.

РН 10. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань лісового господарства та дотичних проблем до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

РН 13. Удосконалювати існуючі, розробляти нові підходи і методи ведення мисливського господарства з урахуванням соціально-економічних та лісівничих вимог, особливостей суб'єктів господарювання щодо їх можливостей у сфері матеріально-технічних, сировинних, трудових, мисливсько-господарських ресурсів, природно-кліматичних умов регіону у відповідності до чинного законодавства.*

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен.

знати: теоретичні засади та основні поняття організації ведення мисливського господарства; зміст організації виробництва, об'єкт і предмет її вивчення; принципи організації виробництва; принципи, компоненти, цілі, задачі мисливського господарства; систему інструментів організації виробництва; чинне мисливське законодавство України; сутність концепції управління мисливськими ресурсами на засадах сталого розвитку; виробничий цикл і його структуру; досвід зарубіжних країн щодо формування та реалізації ефективного управління та організації мисливського господарства; цілі та задачі організації ведення мисливського господарства відповідно до національних особливостей природокористування та міжнародних зобов'язань; організаційну структуру мисливських господарств різних типів; методику обліку матеріальних витрат у мисливському господарстві.

вміти: орієнтуватись в основних поняттях організації ведення мисливським господарством; організовувати мисливсько-господарське виробництво, дичерозведення на підприємствах різних форм власності; визначати структуру витрат у мисливському господарстві; проводити грошову оцінку мисливських ресурсів, мисливсько-господарських заходів та корисних властивостей лісів для потреб мисливського господарства; ефективно та

соціально орієнтованого використовувати мисливські ресурси; формувати ефективну систему інструментів для реалізації поставлених цілей та задач; забезпечити практичну реалізацію стандартів сталого розвитку; формувати цілі та задачі організації та управління мисливськими господарствами.

Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти зможуть отримати додатково такі soft skills:

- екологічна свідомість – формування відповідального ставлення до диких тварин, природних екосистем, біорізноманіття та раціонального використання мисливських ресурсів;
- професійна етика – розуміння необхідності гуманного поводження з тваринами, дотримання природоохоронних норм, ветеринарно-санітарних вимог і принципів відповідального ведення мисливського господарства;
- критичне та аналітичне мислення – уміння аналізувати інформацію, оцінювати умови утримання та розведення дичини, визначати причини проблем і знаходити оптимальні рішення;
- комунікативні навички – здатність чітко висловлювати думки, обговорювати професійні питання та ефективно взаємодіяти з колегами, фахівцями й працівниками мисливських господарств;
- командна робота – формування навичок спільного виконання практичних завдань, розподілу обов'язків, взаємодопомоги та відповідальності за спільний результат;
- організованість і планування – уміння планувати технологічні, ветеринарно-санітарні та біотехнічні заходи, визначати послідовність їх виконання та дотримуватися встановлених термінів;
- прийняття рішень – здатність самостійно оцінювати ситуацію та обирати доцільні способи утримання, вирощування, транспортування й випуску дичини;
- відповідальність – усвідомлення особистої відповідальності за стан поголів'я, результати виробничої діяльності, дотримання ветеринарних вимог і збереження природних ресурсів;
- увага до деталей – розвиток здатності помічати зміни у поведінці та стані птахів, умовах їх утримання, якості кормів і санітарному стані приміщень;
- адаптивність і гнучкість – здатність пристосовувати технологічні рішення до зміни погодних умов, стану поголів'я, особливостей угідь та інших виробничих обставин.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1 (ЗМ1). Теоретичні основи організації виробництва.

Тема 1 (Т1). Загальні засади організації виробництва.

1.1. Загальні положення.

- 1.2. Зміст організації виробництва, об'єкт і предмет її вивчення.
- 1.3. Принципи мисливської політики.
- 1.4. Менеджмент мисливсько-господарського виробництва.

Тема 2 (Т2). Організаційні форми ведення мисливського господарства.

- 2.1. Виробничий процес та його структура.
- 2.2. Типи виробництв.
- 2.3. Принципи організації виробництва.
- 2.4. Організаційно-правові форми господарювання у мисливському господарстві.
- 2.5. Еколого-економічні аспекти трансформації організаційної структури користувачів мисливських угідь Житомирської області.

Тема 3 (Т3). Європейський досвід та організація сталого розвитку мисливського господарства України.

- 3.1. Причини неефективної організації ведення мисливського господарства.
- 3.2. Принципи реформування мисливського господарства України.
- 3.3. Європейський досвід ведення мисливського господарства.

Змістовий модуль 2 (ЗМ2). Практичні аспекти організації мисливсько-господарського виробництва.

Тема 4 (Т4). Організація відтворення, використання та контролю за мисливськими ресурсами.

- 4.1. Види використання мисливських природних ресурсів.
- 4.2. Планування використання мисливських ресурсів.
- 4.3. Організація обліку мисливських ресурсів.
- 4.4. Організація охорони мисливських угідь.

Тема 5. (Т5). Організація екосистемних послуг у мисливському господарстві.

- 5.1. Поняття екосистемних послуг та їх роль у мисливському господарстві
- 5.2. Характеристика мисливського туризму в Україні
- 5.3. Перспективи розвитку екологічного туризму на базі мисливських господарств

Тема 6 (Т6). Організація штучного розведення дичини.

- 6.1. Історичний огляд розвитку штучного розведення дичини
- 6.2. Споруди дичеферми.
- 6.3. Організація утримання поголів'я.

6.4. Особливості біотехнії в штучному розведенні дичини.

6.5. Механізми здійснення інтродукції.

Тема 7 (Т7). Організація обліку, контролю та управління витратами у мисливському господарстві.

7.1. Методологічні основи організації обліку і контролю у мисливському господарстві.

7.2. Класифікація витрат у мисливському господарстві.

7.3. Організація і методика обліку матеріальних витрат у мисливських господарствах.

Тема 8 (Т8). Еколого-економічна оцінка організації ведення мисливського господарства.

8.1. Ефективність та еколого-економічна оцінка ведення мисливського господарства.

8.2. Принципи оцінки мисливсько-господарської діяльності.

8.3. Результативність та економічний ефект біотехнічних заходів.

8.4. Кадастрова оцінка.

4. Структура навчальної дисципліни

Структура курсу	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		лекції	практ.	лаб	сам.р.		лекції	практ.	лаб	сам.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи організації виробництва										
Тема 1 (Т1). Загальні засади організації виробництва.	15	2	2		11	15	0,5	0,75		13,75
Тема 2 (Т2). Організаційні форми ведення мисливського господарства.	15	2	2		11	15	0,5	0,75		13,75
Тема 3 (Т3). Європейський досвід та організація сталого розвитку мисливського господарства України.	15	2	2		11	15	0,5	0,75		13,75
Разом за змістовним модулем 1	45	6	6		33	45	1,5	2,25		41,25
Змістовий модуль 2. Практичні аспекти організації мисливсько-господарського виробництва										
Тема 4 (Т4). Організація відтворення, використання та контролю за мисливськими ресурсами.	15	2	2		11	15	0,5	0,75		13,75
Тема 5. (Т5). Організація	15	2	2		11	15	0,5	0,75		13,75

екосистемних послуг у мисливському господарстві.										
Тема 6 (Т6). Організація штучного розведення дичини.	15	2	2		11	15	0,5	0,75		13,75
Тема 7 (Т7). Організація обліку, контролю та управління витратами у мисливському господарстві.	15	2	2		11	15	0,5	0,75		13,75
Тема 8 (Т8). Еколого-економічна оцінка організації ведення мисливського господарства.	15	2	2		11	15	0,5	0,75		13,75
Разом за змістовним модулем 2	75	10	10		55	75	2,5	3,75		68,75
Усього годин	120	16	16		88	120	4	6		110

5. Теми практичних занять

№ з/п	Тема	Назва теми	Кількість годин	
			денна форма	заочна форма
Змістовий модуль 1.				
1	T1	Функції держави у нормативно правовому регулюванні раціонального використання об'єктів тваринного світу	2	0,75
2	T2	Виробничий процес та його структура у мисливському господарстві	2	0,75
3	T3	Принципи реформування мисливського господарства України	2	0,75
Змістовий модуль 2.				
4	T4	Організація та впорядкування території мисливського господарства	2	0,75
5	T5	Планування обсягів здобування мисливських тварин	2	0,75
6	T6	Організація штучного розведення дичини	2	0,75
7	T7	Організація обліку матеріальних витрат у мисливському господарстві	2	0,75
8	T8	Аналіз доходів і витрат мисливських господарств	2	0,75
Разом			16	6

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Змістовний модуль 1			
1.	Тема 1. Загальні засади організації виробництва. 1. Правове регулювання раціонального використання об'єктів тваринного світу. 2. Методологія і принципи взаємодії мисливської політики з	15	13,75

	іншими політиками. 3. Альтернативні сценарії і принципи лісової політики України. 4. Принципи національної лісової політики з огляду на мисливське господарство. Кейс: Розробити модель організації мисливського господарства на конкретній території з урахуванням вимог законодавства, принципів лісової політики, охорони біорізноманіття та раціонального використання мисливських ресурсів. Есе: Мисливська політика України в системі раціонального природокористування. Доповідь: «Взаємодія мисливської та лісової політики України: сучасні проблеми та перспективи». Дискусія: Чи забезпечує сучасне законодавство України ефективне регулювання мисливського господарства?		
2.	Тема 2. Організаційні форми ведення мисливського господарства. 1. Оперативне управління виробництвом 2. Виробничий цикл і його структура.. 3. Види поєднання операцій у виробничому циклі. 4. Виробнича потужність. 5. Режим роботи підприємства. 6. Приватні мисливські господарства (ТОВ, ПП, ГО, СФГ, МК, МРК). 7. Форми власності мисливських господарств. 8. Специфіка організації ведення мисливського господарства на підприємствах різного типу. Кейс: Розробити організаційну модель нового мисливського господарства, визначивши оптимальну форму власності та організаційно-правову форму підприємства, структуру управління, виробничий цикл, виробничу потужність і режим роботи з урахуванням природних та економічних умов території. Есе: Організаційно-правові форми мисливських господарств: переваги, недоліки та перспективи розвитку. Доповідь: «Особливості організації та управління мисливськими господарствами різних форм власності». Дискусія: «Яка організаційно-правова форма є найбільш ефективною для сучасного мисливського господарства?»	15	13,75
3.	Тема 3. Європейський досвід та організація сталого розвитку мисливського господарства України.. 1. Стратегія сталого розвитку України до 2030 року. 2. Національні цілі сталого розвитку з огляду на мисливське господарство. 3. Керівні принципи стратегії. 4. Принципи державного управління в галузі мисливства та полювання. 5. Ведення мисливського господарства в Угорщині, Польщі, Литві, Латвії . 6. Ведення мисливського господарства у Франції, Німеччині, Австрії Швеції. 7. Ведення мисливського господарства в Новій Зеландії, країнах Африки і Азії. Кейс: Порівняти моделі ведення мисливського господарства України, Польщі та Угорщини за критеріями державного управління, форм власності, охорони біорізноманіття, регулювання чисельності дичини та економічної ефективності й	15	13,75

	запропонувати 3–5 практичних заходів, які доцільно адаптувати для України. Есе: Європейський досвід сталого мисливського господарства: можливості його адаптації в Україні. Доповідь: «Сучасні моделі організації та сталого розвитку мисливського господарства в країнах Європи та світу». Дискусія: «Який європейський досвід ведення мисливського господарства найбільш придатний для України?»		
Змістовний модуль 2			
4.	Тема 4. Організація відтворення, використання та контролю за мисливськими ресурсами. 1. Методологія охорони оселищ. 2. Раціональне використання мисливських ресурсів. 3. Визначення оптимальних обсягів експлуатації. 4. Особливості полювання на штучно вирощену дичину. 5. Інноваційні технології у мисливському господарстві. 6. Інноваційні методи боротьби з браконьерством. 7. Технічні засоби контролю та охорони мисливських ресурсів. 8. GPS – навігатори та інші супутникові гаджети для навігації у мисливському господарстві. Кейс: Оцінити стан мисливських угідь і чисельність основних видів, визначити допустимі обсяги вилучення, запропонувати заходи з відтворення та охорони оселищ, а також підібрати сучасні технічні засоби (фотопастки, GPS-навігатори, супутниковий моніторинг) для контролю ресурсів і протидії браконьерству. Есе: Інноваційні технології як інструмент сталого управління мисливськими ресурсами. Доповідь: «Сучасні технічні засоби моніторингу, охорони та контролю мисливських ресурсів». Дискусія: «Як поєднати використання мисливських ресурсів із необхідністю збереження природних оселищ?»	15	13,75
5.	Тема 5. Організація екосистемних послуг у мисливському господарстві. 1. Стан та перспективи розвитку інфраструктури мисливських господарств. 2. Організація ринку туристичних послуг. 3. Географія мисливського туризму. 4. Споживачі та виробники послуг мисливського господарства. 5. Розвиток екологічного туризму з урахуванням мисливства. 6. Соціальне значення полювання. Кейс: Мисливське господарство планує розширити перелік екосистемних і туристичних послуг, щоб збільшити доходи та водночас забезпечити збереження природних ресурсів. Студенти мають розробити модель розвитку господарства, визначити цільові групи споживачів, необхідну інфраструктуру, види туристичних та рекреаційних послуг, можливості розвитку екологічного туризму й оцінити потенційні соціальні та екологічні наслідки. Есе: «Екосистемні послуги як основа сталого розвитку сучасного мисливського господарства» Доповідь: «Мисливський та екологічний туризм як складові розвитку екосистемних послуг». Дискусія: «Мисливство як екосистемна послуга: можливість чи суперечність?».	15	13,75
6.	Тема 6. Організація штучного розведення дичини.	15	13,75

	1. Організація акліматизації та інтродукції. 2. Організація напіввільного утримання. 3. Транспортування тварин. 4. Дичеферма як виробниче господарство. 5. Економічні особливості організації штучного розведення дичини. Кейс: Розробити загальну схему організації дичеферми: визначити види та кількість тварин, систему утримання, необхідну інфраструктуру, порядок акліматизації, вимоги до транспортування, основні ветеринарно-профілактичні заходи та оцінити економічну доцільність проекту. Есе: «Штучне розведення дичини як інструмент відновлення та раціонального використання мисливських ресурсів» Доповідь: «Сучасні технології та економічні засади організації дичеферм» Дискусія: «Дичеферма: бізнес чи інструмент охорони природи?».		
7.	Тема 7. Організація обліку, контролю та управління витратами у мисливському господарстві. 1. Орендна плата. 2. Центри матеріальних витрат. 3. Форми і системи оплати праці у мисливському господарстві. 4. Облік витрат та калькулювання собівартості послуг з організації та проведення полювання. Кейс: Визначити найбільш витратні напрями діяльності, оцінити їх вплив на загальну собівартість і рентабельність господарства, виявити можливі резерви скорочення витрат без погіршення якості послуг та стану мисливських ресурсів. Есе: «Управління витратами як чинник підвищення економічної ефективності мисливського господарства» Доповідь: «Облік і калькулювання собівартості послуг у сучасному мисливському господарстві». Дискусія: «Економія чи якість: де проходить межа оптимізації витрат у мисливському господарстві?».	15	13,75
8.	Тема 8. Еколого-економічна оцінка організації ведення мисливського господарства. 1. Фінансове забезпечення та очікуваний результат. 2. Методи оцінювання економічної ефективності мисливськогосподарської діяльності. 3. Організація планування та його ефективність. Кейс: Розробити план заходів із підвищення економічної ефективності господарства без погіршення стану мисливських ресурсів і природних екосистем та обґрунтувати доцільність реалізації запропонованого проєкту. Есе: «Еколого-економічна ефективність як основа сталого розвитку мисливського господарства» Доповідь: «Сучасні методи оцінювання економічної та екологічної ефективності мисливського господарства» Дискусія: «Прибутковість чи збереження природи: що є головним критерієм ефективного мисливського господарства?».	15	13,75
Всього		88	110
Разом		88	110

7. Методи навчання

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються такі методи навчання:

- *словесні (лекція, пояснення, бесіда, дискусія);*
- *наочні (демонстрація, ілюстрація, презентація);*
- *практичні (виконання практичних завдань, розв'язання ситуаційних задач і кейсів);*
- *проблемно-пошукові;*
- *дослідницькі;*
- *самостійна робота здобувачів освіти (анотація опрацьованого матеріалу, вирішення задач, проведення розрахунків, підготовка доповідей, написання наукових статей/тез);*
- *робота з навчальною та науковою літературою;*
- *аналіз виробничих ситуацій.*

8. Форми контролю і методи оцінювання

(у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Основними видами контролю результатів навчання під час вивчення дисципліни «Організація виробництва у мисливському господарстві» є: поточний і підсумковий. Поточний контроль здійснюється у формі усного та письмового опитування, тестування, виконання завдань самостійної роботи, підготовки презентацій та аналітичних оглядів. Після вивчення курсу застосовується підсумковий контроль у формі екзамену. Екзамен проводиться для всіх без винятку здобувачів вищої освіти (незалежно від кількості балів, отриманих за результатами поточного контролю за семестр). До підсумкового контролю з навчальної дисципліни допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали всі види індивідуальних завдань та обов'язкових робіт (практичних завдань, курсової роботи), передбачених робочою програмою. Екзамен передбачає вирішення тестів.

Підсумкова оцінка визначається шляхом оцінювання навчальних досягнень за 5-бальною системою з наступним переведенням у 60-бальну через множення середньоарифметичного значення на коефіцієнт переведення – 12 та підсумуванням з результатами підсумкового контролю (екзамен – максимум 40 балів).

9. Питання для підсумкового контролю (орієнтовні)

1. Мета і завдання дисципліни. Теоретичне та практичне значення.
2. Що означає термін «організація»?
3. У чому полягає призначення організації виробництва?
4. Дайте визначення організації виробництва.
5. Класифікація підприємств галузі мисливського господарства.
6. Державні лісомисливські господарства.

7. Державні мисливські господарства.
8. Приватні користувачі мисливських угідь.
9. Розкрийте суть основного виробництва.
10. Розкрийте суть допоміжного виробництва.
11. Правове регулювання раціонального використання об'єктів тваринного світу.
12. Методологія і принципи взаємодії мисливської політики з іншими політиками.
13. Альтернативні сценарії і принципи лісової політики України.
14. Принципи національної лісової політики з огляду на мисливське господарство.
15. Оперативне управління виробництвом
16. Виробничий цикл і його структура..
17. Види поєднання операцій у виробничому циклі.
18. Виробнича потужність.
19. Режим роботи підприємства.
20. Приватні мисливські господарства (ТОВ, ПП, ГО, СФГ, МК, МРК).
21. Форми власності мисливських господарств.
22. Специфіка організації ведення мисливського господарства на підприємствах різного типу.
23. Стратегія сталого розвитку України до 2030 року.
24. Національні цілі сталого розвитку з огляду на мисливське господарство.
25. Причини неефективної організації ведення мисливського господарства
26. Напрямки реформування мисливського господарства..
27. Стратегія сталого розвитку мисливського господарства.
28. Принципи державного управління в галузі мисливства та полювання
29. Ведення мисливського господарства в Угорщині, Польщі, Литві, Латвії .
30. Ведення мисливського господарства у Франції, Німеччині, Австрії Швеції.
31. Ведення мисливського господарства в Новій Зеландії, країнах Африки і Азії.
32. Організація ведення мисливського господарства у країнах Європи.
33. Організація ведення мисливського господарства у США та Канаді.
34. Сучасні тенденції розвитку мисливського господарства
35. Організація біотехнічних заходів
36. Система підгодівлі мисливських тварин.
37. Організаційні засади експлуатації мисливських ресурсів. Полювання.
38. Методологія охорони оселищ.
39. Раціональне використання мисливських ресурсів.
40. Визначення оптимальних обсягів експлуатації.

41. Особливості полювання на штучно вирощену дичину.
42. Стан та перспективи розвитку інфраструктури мисливських господарств.
43. Екосистемні послуги і мисливське господарство..
44. Екологічний туризм.
45. Мисливський туризм.
46. Організація ринку туристичних послуг.
47. Географія мисливського туризму.
48. Споживачі та виробники послуг мисливського господарства.
49. Розвиток екологічного туризму з урахуванням мисливства.
50. Соціальне значення полювання
51. Охорона мисливських угідь.
52. Моніторинг мисливських тварин
53. Організаційні заходи боротьби з браконьєрством.
54. Інноваційні технології у мисливському господарстві.
55. Інноваційні методи боротьби з браконьєрством.
56. Технічні засоби контролю та охорони мисливських ресурсів.
57. GPS – навігатори та інші супутникові гаджети для навігації у мисливському господарстві.
58. Організація акліматизації та інтродукції.
59. Організація напіввільного утримання.
60. Організація роботи дичеферми.
61. Організаційні засади ведення вольєрного господарства.
62. Принципи організації мисливського ранчо.
63. Транспортування тварин.
64. Дичеферма як виробниче господарство.
65. Економічні особливості організації штучного розведення дичини.
66. Орендна плата.
67. Методологічні основи організації обліку і контролю у мисливському господарстві.
68. Класифікація витрат мисливських господарств.
69. Калькулювання собівартості послуг у мисливському господарстві.
70. Центри матеріальних витрат.
71. Форми і системи оплати праці у мисливському господарстві.
72. Облік витрат та калькулювання собівартості послуг з організації та проведення полювання.
73. Фінансове забезпечення та очікуваний результат.
74. Методи оцінювання економічної ефективності мисливськогосподарської діяльності.
75. Організація планування та його ефективність.
76. Принципи оцінки мисливсько-господарської діяльності
77. Результативність та економічний ефект біотехнічних заходів.
78. Кадастрова оцінка ресурсів мисливської фауни.

10. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Розподіл балів оцінювання знань здобувачів вищої освіти у семестрі за видами навчальних занять з дисципліни «Організація виробництва у мисливському господарстві»

Поточний контроль									Підсумковий контроль (екзамен)	Сума балів
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2					Індивідуальне самостійне завдання		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
5	5	5	5	5	5	5	5	0-5	40	100

Оцінювання кожного з виконаних практичних завдань здійснюється за такими критеріями:

5 балів – здобувач вищої освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки;

4 бали – здобувач вищої освіти достатньо володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки;

3 бали – здобувач вищої освіти відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки;

2 бали – здобувач вищої освіти не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань;

1 бал – здобувач вищої освіти не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді; **0 балів** – здобувач вищої освіти не володіє навчальним матеріалом та

не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Оцінювання результатів екзамену здійснюється за наступними критеріями:

35-40 балів – бездоганна відповідь;

25-34 бали – вірна відповідь, містить окремі неточності чи упущення,

15-24 бали – загалом правильна, однак неповна чи стисла відповідь;

5-14 балів – виконання завдань не повне або не точне.

0-4 бали – розкриття питань лише розпочато.

Під час оцінювання знань і вмінь здобувачів можуть бути враховані результати навчання, отримані у **неформальній освіті**. Для цього, здобувач освіти, що має підтвердження про результати навчання у неформальній освіті (сертифікат, диплом чи інший документ), звертається із письмовою заявою в деканат факультету і складає підсумковий контроль предметній комісії. Наявність підтверджуючих документів є підставою для зарахування окремої теми лекційного чи практичного заняття, змістовного модуля чи всього навчального матеріалу дисципліни за умови, що програма неформальної освіти повністю відповідає робочій програмі дисципліни.

Шкала оцінювання: університетська (100-бальна) та національна

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Для екзамену, диференційованого заліку, курсового проєкту (роботи) практики
90-100	Відмінно
75-89	Добре
60-74	Задовільно
менше 60	Незадовільно

11. Політики дисципліни

Політики курсу «Організація виробництва у мисливському господарстві» вибудовуються із урахуванням норм законодавства України щодо академічної доброчесності, у т. ч щодо використання штучного інтелекту, та регламентних документів щодо організації навчання у Поліському університеті.

Політика щодо відвідування: задля успішного засвоєння теоретичних знань і формування компетентностей здобувачі освіти зобов'язані регулярно відвідувати заняття, брати активну участь у обговоренні ключових питань теми, виконувати необхідний мінімум навчальної роботи.

Політика щодо дедлайнів: індивідуальні та самостійні роботи здобувачі освіти мають здавати вчасно, відповідно до плану заняття. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, участь у конференціях, тривога, відсутність світла тощо) термін зарахування навчальних завдань може бути подовжений за погодженням із викладачем курсу. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, зараховуються зі зниженням оцінки.

Політика щодо комунікації із викладачем: у разі виникнення певних труднощів при вивченні дисципліни здобувач освіти може звертатися до викладача у години консультацій за додатковими роз'ясненнями.

12. Ключові терміни навчальної дисципліни

№	Термін	Відповідник англійською мовою
1	Мисливське господарство	Hunting industry
2	Організація виробництва	Production Organization
3	Менеджмент	Management
4	Мисливські ресурси	Game Resources
5	Мисливські угіддя	Hunting Grounds
6	Стале природокористування	Sustainable Natural Resource Management
7	Відтворення дичини	Game Reproduction
8	Охорона ресурсів	Resource Protection
9	Мисливський туризм	Hunting Tourism
10	Екосистемні послуги	Ecosystem Services
11	Штучне розведення дичини	Artificial Game Breeding
12	Біотехнічні заходи	Biotechnical Measures
13	Облік витрат	Cost Accounting
14	Еколого-економічна оцінка	Environmental and Economic Assessment
15	Ефективність господарювання	Management Efficiency

13. Рекомендована література

Основна

Ведення мисливського господарства : підручник / П.Б. Хоецький та ін. Львів : Сполом, 2022. 144 с.

Домніч А.В. Організація та управління в мисливському господарстві: навчально-методичний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти магістра освітньо-професійної програми «Мисливське господарство» Запоріжжя : ЗНУ, 2020. 112 с.

Лісомисливське господарство : підручник / Хоецький П.Б., Копій Л.І. та ін. Львів : СПОЛОМ, 2022. 256 с.

Додаткова

Бондаренко В.Д. Біотехнія. Львів: ІЗМН, 1998. 260 с.

Бондаренко В.Д. Біотехнія. Львів: ІЗМН, 2002. 352 с.

Василюк О., Ільмінська Л. Екосистемні послуги. Огляд. Київ: БО «БФ «Фонд захисту біорізноманіття України», 2020. 84 с.

Гонта О.І., Музика В.В. Проблеми та перспективи розвитку мисливського туризму в Україні. *Економіка і управління*. 2020. № 1. С. 25–36.

Данилюк Л.Р. Правовий режим мисливських природних ресурсів в Україні : монографія. Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника, 2017. 176 с.

Завадських Г.М. Європейський досвід та розвиток мисливського господарства України. *Збірник наукових праць ТДАТУ імені Дмитра Моторного (економічні науки)*. 2023. №3(49). С. 148–154.

Завадських Г.М., Нехай В.В. Теоретико-методологічні підходи до аналізу доходів і витрат мисливських господарств України. *Збірник наукових праць ТДАТУ ім. Дмитра Моторного (економ. науки)*. 2024. №1(50). С. 26–32.

Ініціатива ЄС щодо лісової злочинності. Аналіз прогалін: Україна. WWF Україна, 2020. 62 с.

Кичко І.І., Гонта О.І., Музика В.В. Еколого-економічні імперативи розвитку лісового, мисливського, водного господарства в Україні. *Інноваційна економіка*. 2021. №3-4. С. 79–86.

Корж О.П. Штучне розведення дичини : навчальний посібник. / О.П. Корж та ін. Суми: Університетська книга, 2012. 224 с.

Кратюк О.Л., Хоєцький П.Б. Соціальне значення полювання. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2010, т. 20, № 15. С. 344–351.

Кратюк О. Л., Власюк В. П., Воробей В. П. Екологічні аспекти організації мисливсько-господарського виробництва Житомирської районної організації УТМР. *Таврійський науковий вісник. Серія: Сільськогосподарські науки*. 2025. Вип. 142. Ч.2 С. 291–299.

Кратюк О. Л., Власюк В. П. Еколого-економічні аспекти трансформації організаційної структури користувачів мисливських угідь Житомирської області. *Таврійський науковий вісник. Серія: Сільськогосподарські науки*. 2026. Вип. 149. Ч.1 С. 384–393.

Кратюк О. Л., Власюк В. П., Бондарчук Н. В. Розвиток мережі об'єктів напіввільного утримання мисливських тварин як складової організаційної структури мисливськогосподарського виробництва Житомирської області. *Екологічні науки*. 2026. № 4(67). С. 94–100.

Маменко О.М., Портянник С.В. Інноваційні технології в мисливському господарстві : навчально-методичний посібник. Харків, 2014. 306 с.

Медвідь Л.Г., Говда Г.А. Організація і методика обліку матеріальних витрат у мисливських господарствах. *Торгівля, комерція, підприємництво*. 2012. Вип. 14. С. 120–133.

Медвідь Л.Г., Говда Г.А. Класифікація витрат мисливських господарств як методологічна основа організації їх обліку і контролю. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2013. № 11. С. 1–26.

Медвідь Л.Г., Говда Г.А. Облік витрат та калькулювання собівартості послуг з організації та проведення полювання. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2014. №11. С. 38-52

Медвідь Л.Г., Говда Г.А. Організація та методика контролю витрат на підприємствах полювання. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2014. №12. С. 25-37

Муравйов Ю.В. Дослідження витрат і джерел надходжень від ведення мисливського господарства Львівської області. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2019. Т.29, № 4. С. 50–52.

Організація та управління лісгосподарського виробництва : навчальний посібник / Ю.С. Цаль-Цалко, Ю.Ю. Мороз, Т.С. Гайдучок, А.В. Вишневський, Т.М. Іванюк. – Житомир : Євро-Волинь, 2022. 448 с.

Портянник С.В., Мерчанський В.В. Екотуризм та мисливське господарство в Україні: аналіз розвитку та прогноз на майбутнє. *Вісник ХНУ імені В.Н. Каразіна. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм»*. 2024. №19. С. 98–111.

Про мисливське господарство та полювання : Закон України від 22.02.2000 р. № 1478-III (зі змінами) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1478-14#Text>

Проців О.Р. Організація мисливства у Галичині кінця XIX – поч. XX століття в контексті державного регулювання розвитку мисливського господарства в Україні. Івано-Франківськ: ФОЛАНТ, 2015. 204 с.

Прус Ю.О. Аналіз сучасного стану ресурсів мисливських господарств України. *Збірник наукових праць ТДАТУ імені Дмитра Моторного (економічні науки)*. 2023. №3(49). С. 155–168.

Савченко Т. Адміністративно-правове регулювання галузі мисливського господарства та полювання. *Підприємство, господарство і право*. 2019. №9. С. 128–134.

Савченко Т. Методологічне забезпечення державного управління розвитком мисливського господарства. *Науковий вісник: Державне управління*. 2021. №3(9). С. 163–174.

Соболевська О.О. Формування доходів мисливських господарств Запорізької області. *Науковий вісник ЛНУ ветеринарної медицини та біотехнологій. Серія «Економічні науки»*. 2021. №23(97), С. 41–47.

Стратегія розвитку галузі мисливського господарства України на період до 2035 року: Розпорядження КМУ від 21.05.2025 р. №489-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/489-2025-%D1%80#n12>

Томин О.О. Принципи державного управління в галузі мисливства та полювання в Україні. *Українські наукові записки*. 2009. № 1 (29). С. 203–205.

Торосов А.С., Зуєв Є.С., Харченко Ю.В. Економіко-правові аспекти грошової оцінки мисливства. *Лісівництво і агролісомеліорація*. 2012. Вип. 120. С. 149–155.

Щербина І.О., Наконечний І.В. Еколого-економічні шляхи оптимізації структурно-функціональної організації системи мисливського господарства України. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Вип. 14. С. 697–702.

14. Електронні інформаційні ресурси

Бібліотечно-інформаційний ресурс (наукові статті, автореферати дисертацій та дисертації, навчальні матеріали, студентські роботи, матеріали конференцій, патенти, статистичні матеріали, наукові звіти):

Інституційний репозитарій Поліського національного університету (<http://ir.polissiauniver.edu.ua/>);

Житомирська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Олега Ольжича (<http://www.lib.zt.ua/>, 10014, м. Житомир, Новий бульвар, 4, (0412) 37-34-65);

Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського (<http://www.nbuv.gov.ua/>, м. Київ, просп. Голосіївський, 3, +380 (44) 524-81-36).

<https://www.face.eu/> Європейська федерація мисливських та природоохоронних асоціацій ([FACE](https://www.face.eu/) - European Federation for Hunting and Conservation).

<https://www.fedfa.com/> Федерації європейських фермерів-оленьярів (FEDFA – Federation of European Deer Farmers Associations).

<https://iduba.info/> Міжнародної асоціації заводчиків оленів та диких ратичних (IDUBA – International Deer and Wild Ungulate Breeders Association).

<https://www.cic-wildlife.org/> International Council for Game and Wildlife Conservation (Міжнародна рада з охорони дичини та дикої природи (CIC).

<https://hunter-council.com.ua/> Українська ловецька рада.

<https://www.uahhg.org.ua/> Всеукраїнська асоціація мисливців і користувачів мисливських угідь.

www.terioshkola.org.ua - Українське теріологічне товариство.

www.birdlife.org.ua - Українське товариство охорони птахів.

www.rada.gov.ua - Офіційний вебпортал Верховної Ради України.

www.redbook-ua.org - Червона книга України.

www.uoor.com.ua - Українське товариство мисливців та рибалок.

www.pzlow.pl – Польська мисливська асоціація.

www.pzlow.pl/lowiecpolski/ - Польський мисливець

www.silvarium.cz - Чеський лісомисливський портал.

www.cms.int - сайт Боннської конвенції.

www.cites.org - сайт Вашингтонської конвенції (CITES).

www.ramsar.org - сайт Рамсарської конвенції.

www.cbd.int - сайт Конвенції про біологічне різноманіття.

Online курси від EdEra <https://study.ed-era.com/uk/dashboard/course?userCourseId=1724369&authuser=0#!5124>

Prometheus. [Каталог курсів від Prometheus: безкоштовні, платні, з сертифікатом і без](#)

Дія. Освіта. <https://osvita.diia.gov.ua/>